

नित्य *a.* [नियमेन नियतं वा भवं नित्य-पु; cf. P. IV. 2. 104. Vart.] 1 (a) Continual, perpetual, constant, everlasting, eternal, uninterrupted; यथा त्वमसि दुर्धर्षो धर्मनित्यः प्रजाहितः Rām. 7. 37. 8; यदि नित्यमनित्येन लभ्यते H. 1. 48; नित्यज्योत्स्नाः प्रतिहततमोवृत्तिरम्याः प्रदोषाः Me. (regarded by Malli. as an interpolation); Ms. 2. 206. (b) Imperishable, indestructible; पृथिवी द्विविधा नित्याऽनित्या च Tarka K. -2 Invariable, regular, fixed, not optional, regularly prescribed (opp. काम्य). -3 Necessary, obligatory, essential. -4 Ordinary, usual (opp. नैमित्तिक). -5 (At the end of comp.) Constantly dwelling in, perpetually engaged in or busy with; जाह्नवीतीरं, अरण्यं, आदानं, ध्यानं &c. -त्यः The ocean. -त्या 1 An epithet of the goddess Durgā. -2 A plough-share. -त्यम् An indispensable or inevitable act. -त्यम् *ind.* Daily, constantly, always, ever, perpetually, eternally. -Comp. -अनध्यायः invariable suspension of Vedic studies; नित्यानध्याय एव स्याद् ग्रामेषु नगरेषु च Ms. 4. 107. -अनित्य *a.* eternal and perishable. -अनुबद्ध *a.* always approached or resorted to. -अनुवादः a bare statement of fact; स्याज्जुह्वप्रतिषेधाभित्यानुवादः MS. 4. 1. 45. -अभियुक्त *a.* One who is completely absorbed in yogic practices. -ऋतु *a.* regularly recurring at the seasons. -कर्मन् *n.*, -कृत्यम्, -क्रिया any daily and necessary rite, a constant act or duty, as the five daily Yajñas. -कालम् *ind.* always, at all times; ब्राह्मेण विप्रस्तीर्थेन नित्यकालमुपस्पृशेत् Ms. 2. 58, 73. -गतिः air, wind. -जात *a.* constantly born; अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् Bg. 2. 26. -दानम् daily alms-giving. -नियमः an invariable rule. -नैमित्तिकम् an occasional act regularly recurring, or any ceremony constantly performed to accomplish a particular object, *e. g.* (a) पर्वश्राद्ध. -पुष्ट *a.* always well-supplied. -प्रलयः 1 the constant dissolution of living beings. -2 sleep. -बुद्धिः *a.* considering anything as constant or eternal. -भावः eternity. -युक्तः the Supreme Spirit. -युक्त *a.* always busy or intent upon. -युज् *a.* having the mind always fixed upon one object; दृग्भिर्हृदीकृतमलं परिरभ्य सर्वास्तद्भावमापुरपि नित्ययुजां दुरापम् Bhāg. 10. 82. 40. -यौवना (ever youthful) an epithet of Draupadī. -व्रतम् a perpetual observance (lasting for life). -शङ्कित *a.* perpetually alarmed, ever suspicious. -समः the assertion that all things remain the same; Sarva. S. -समासः 'a necessary compound', a compound the meaning of which cannot be expressed by its constituent members used separately (the separate ideas having merged in one); *e. g.* जमदग्नि, जयद्रथ &c.; इवेन नित्यसमासः &c.

नित्यता, -त्वम् 1 Invariableness, constancy, continuance, eternity, perpetuity. -2 Necessity. -3 Perseverance.

नित्यदा *ind.* Perpetually, always, constantly, eternally; स नित्यदोद्विभ्रधिया तमीश्वरम् (ददर्श) Bhāg. 10. 44. 38.

नित्यशस् *ind.* Constantly, always, eternally; अनन्य-चेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः Bg. 8. 14; Ms. 2. 96; 4. 150

निद् 1 U. (नेदति-ते) 1 To be near. -2 To blame, censure, approach; cf. निन्द्.

निद् *f.* Ved. Mocking, despising, censuring.

निद *a.* Censuring. -दम् Poison; (also निदा).

निदद्: 1 A man. -2 One without herpes.

निदर्शक, -नम् &c. See under निद्श्.

निदाघः [नि-दह् आधारे घञ् न्यङ्कादि कुत्वम्] 1 Heat, warmth; आर्द्राङ्गुलीदलमनङ्गनिदाघतप्तः -2 The hot season, summer (the months of ज्येष्ठ and आषाढ); निदाघमिहिर-ज्वालाशतैः Bv. 1. 16; निदाघकालः समुपागतः प्रिये R. 1. 1; Pt. 1. 104; Ku. 7. 84. -3 Sweat, perspiration. प्रज्ञापयामास मुखं निदाघः Ki. 17. 8. -4 The internal heat; स्त्रियो निदाघं शमयन्ति कामिनाम् R. 1. 4. -5 The water of perspiration. -Comp. -करः the sun. -कालः summer. -धामन् the sun; निदाघधामानमिवाधिधीषितम् Śi. 1. 24. -वार्षिक *a.* (months) belonging to the hot and rainy season; निदाघवार्षिकौ मासौ लोकं घर्माङ्गुभिर्यथा Mb. 7. 30. 10. -सिन्धुः a river in hot season (nearly dry).

निदानम् 1 A band, rope, halter; उदुस्त्रियाणामसृजनिदानम् Rv. 6. 32. 2. -2 A rope for tying up a calf; बालजेन निदानेन कांस्यं भवतु दोहनम् Mb. 13. 94. 41. -3 A primary cause, the first or essential cause; निदानमिद्वान्कुलस्य सन्ततेः R. 3. 1; अथवा बलमारम्भो निदानं क्षयसम्पदः Śi. 2. 94. -4 A cause in general; मुञ्च मयि मानमनिदानम् Git. 5. -5 (in medicine) Inquiry into the causes of a disease, pathology. -6 Diagnosis of a disease. -7 End, termination. -8 Purity, purification, correctness. -9 Claiming the reward of penitential acts. -Comp. -स्थानम् one of the departments of medical science, Pathology.

निदिग्ध *p. p.* [नि-दिह्-क्] 1 Smeared, anointed. -2 Increased, accumulated. -ग्घा Small cardamoms.

निदिग्धिकादिक्वाथः A kind of Āyurvedic decoction; निदिग्धिकानागरकामृतानां क्वाथं पिबेन्मिश्रितपिपप्लीकम्। जीर्णज्वरारोचककाशशूलश्वासाभिमान्यादितपीनसेषु ॥ Com. of Chakradatta on Charaka.

निदिध्यासः, निदिध्यासनम् See under निध्थै; निरन्तरं विचारो यः श्रुतार्थस्य गुरोर्मुखत्। तन्निदिध्यासनं प्रोक्तं तच्चैकामन्येण लभ्यते ॥

निदिश 6 P. To order, point out &c.; see निर्दिश्.

निदिष्ट *p. p.* 1 Pointed out. -2 Ordered, directed. -3 Advised, enjoined.

निदेशः 1 Order, command, direction, instruction; वाक्येनेयं स्थापिता स्वे निदेशे M. 3. 14; स्थितं निदेशे पृथगादिदेश R. 14. 58. Ku. 3. 4. -2 Speech, narration, conversation. -3 Vicinity, neighbourhood; निदेशे चैव तिष्ठतः Ms. 2. 197. -4 A vessel, vase.